

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Parkje van Kasteel De Toren

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Parkje van Kasteel De Toren
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Kortesseem
Deelgemeente:	Kortesseem
Bron:	Schepping: 2014-02-27 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134366
Coördinaten:	Breedte: 5.38623251041 Lengte: 50.8593959094

Primaire tekst

Door verkavelingen sterk gereduceerd parkje met enkele overblijvende bomen en beeldbepalende kruinen, uit het laatste kwart van de 19de eeuw, horend bij een goed bewaard midden 19de-eeuws herenhuis met dienstvleugel.

Het goed De Toren, ook bekend als 't kasteeltje van dokter Roelants, naar de eigenaar sedert 1907, was begin van de 19de eeuw een eigendom van baron de Heusch uit Donk (Herk-de-Stad), die hier volgens het Primitief kadastrerplan een eigendom bezat met gebouwen in los verband. De documenten voorafgaand aan de kadastrale schatting beschrijven het hoofdgebouw als een renteniershuis in bak- en arduinsteen, gelegen langs de steenweg en bij het dorp, samengesteld uit '*drie plaetsen, een kabinetjen, eene keucken en vier kamers op de verdieping, met schoone achterplaets, koetshuis en stallingen*'; het is dan verhuurd aan ene Barthels. Baron Bonaventure de Heusch bezat, als opkoper van generationaliseerd kerkelijk goed in het dorp ook andere bezittingen, onder meer het van de Duitse orde afhangend cijnsgoed Ten Hout of Ter Holt, een in 1281 gestichte omwalde site met moestuin en boomgaard, waarvan het kadaster in 1936 de verdwijning van de gebouwen noteerde.

Het huis aan de Hasseltsesteenweg wordt in 1847 vergroot tot een gesloten geheel met binnenkoer, maar al in 1873 noteert het kadaster de reductie tot een L-vorm, de configuratie van vandaag. Daar ging allicht de constructie van het huidig huis mee gepaard, dat veel ruimer is dan de beschrijving. Op de Dépotkaart van 1871 staat het goed als kasteel genoteerd, een uitstraling die het ook vandaag bezit. Allicht werd toen reeds een parkaanleg gerealiseerd, getuige de volwassen bomen op de prentkaarten uit het begin van de 20ste eeuw; nochtans noteert het kadaster pas in 1904 en 1907 de samenvoeging van een aantal percelen achter het huis (perceel nr. 623d) tot een groot perceel (nr. 628a) reikend tot de Ommestraat; allicht werd het park toen uitgebreid.

Na 1968 greep een bestemmingswijziging plaats en werd het Torenheem, zoals het toen heette, een gezinsvervangend tehuis, dat echter geen lang leven was beschoren. Sedert de jaren 1990 is De toren opnieuw een privé woning, evenwel met een erg gereduceerde tuin, want het grote perceel aan de Ommestraat werd verkaveld en bebouwd. Het herenhuis, waarvan de voorgevel nu met wilde wingerd is begroeid, telt drie bouwlagen en zeven traveeën onder een schilddak met zwarte pannen, waarbij aan de achterzijde, ten zuidoosten, een uitspringende toren aansluit met een geknikt puntedak en een smeedijzeren windvaan. Links leunt er een éénlaagse dienstvleugel (bakhuis en paardenstalling) tegen aan die de hoek maakt met het haakse wagenhuis, het geheel onder een doorlopend schilddak met zwarte pannen, voorzien van twee loden pironen. De talrijke vensters van het huis bewaren hun oorspronkelijk houtwerk met zesruiters, zodat de uitstraling een hoge graad van authenticiteit bezit. Zoals op de postkaarten van het begin van de 20ste eeuw, wordt de korte voortuin van de steenweg gescheiden door een geschoren haag van haagbeuk. Ze wordt op de rechterzijde onderbroken door een inrijhek uit het midden van de 19de eeuw, gedragen door

gietijzeren zuilen met een vergulde gepunte bolbekroning en een eenvoudig spijlenhek met vierkante stijlen en regels en ronde spijlen met klimmend beloop naar de makelaar en vergulde lanspunten.

Een oprit in kasseien loopt gebogen door de tuin naar het wagenhuis en het smeedijzeren hek van de veldpoort ernaast. Door de verkaveling aan de Omstraat en door de recente constructie van een benzinstation rechts van *De Toren*, blijft er nog slechts een gereduceerde tuin over. Op het afgescheiden perceel dat nu behoort tot het recent gebouwde huis (Omstraat nr. 12) staan enkele behouden bomen; het ruime grasveld bezit echter geen afleesbare parkstructuur meer.

Bomen

(De tussen haakjes vermelde afmetingen werden gemeten op 150 cm hoogte)

Een mooie bruine beuk met afgekapte tak (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea' en een gewone plataan (*Platanus x hispanica*) in de tuin van De Toren. Op het perceel van de Omstraat: twee zuilvormige zomereiken (*Quercus robur* 'Fastigiata') (215 cm); een gekandelaberde, als solitair geplante hangende zilverlinde (*Tilia petiolaris*) (305 cm); vier bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') (423 cm geënt, 349, 440 en 379 cm); een okkernoot (*Juglans regia*). Op een rechte lijn, als jongere scheiding een hoge hulstboom (*Ilex aquifolium*), een rododendron en een als solitair bedoelde fijnspar (*Picea abies*). Een jeneverbes (*Juniperus virginiana* 'Glauca'), een es (*Fraxinus excelsior*) en een esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) op de grens met het naburig perceel aan de Omstraat; drie tamme kastanjes (*Castanea sativa*) bij de perceelsgrens van het benzinstation.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Parkje bij het goed De Toren

Grafische documenten

De bomen van het park van De Toren, nu deels horend bij het huis Omstraat 12 (Vlaamse Gemeenschap, 12-10-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Hasselt, Archief van het Kadaster, Verzamelplan door E.L. Tricot uit 1810, herzien door Goethals in 1841.

Hasselt, Archief van het Kadaster, Opmetingsschets 1936 nr. 7.

Hasselt, Archief van het Kadaster, 1847 nr. 4 en 1873 nr. 15.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Parkje van Kasteel De Toren

Hasselt, Archief van het Kadaster, 1904 nr. 26; 1907 nr. 8.

GILISSEN J., *Kortessen in oude prentkaarten*, Zaltbommel, deel 1, 1981, fig. 24.

PAUWELS D., SCHLUSMANS F. met medewerking van MUYLDERMANS E. & ROMBOUTS J. 1999: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N4*, Brussel - Turnhout, p. 365 en 351.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/45726>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/2289>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/104506>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/32413>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/104514>

Beknopte karakterisering

Datering: tweede helft 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: afsluitingshagen, hekken, private parken

Context: landhuizen